

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ ИНГУШЕТИЯ

Средняя общеобразовательная школа №12 г. Назрань

ГБОУ "СОШ № 12 г. Назрань"

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО

СОГЛАСОВАНО

Зам.дир. по УВР

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Шадыева А.Р.
Приказ № от «30» 08 2023
г.

Цурова М.М.
Приказ № от «30» 08 2023
г.

Бекова Э.К.
Приказ № от «30» 08 2023
г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Ингушская литература»

для обучающихся 1-4 классов

Назрань 2023 г

Кхетора каьхат (пояснительная записка)

Таханарча школан хьалхашка латт докхий декхараш. Керттерча даькъе уж да хьалкхувш йоагла тлехье эздел долаш, г1улакхаца, нахаца товш, 1имерза, ший моттиг д1алаца ховш, Даьхе а, кьам а, дезал а лоарх1аш, шийна хьалхашка латта декхараш кхетадеш, цу хьаькъахьа кьахьегаш, дийша, 1илман лардаш 1омаяь, вахаре царех пайда эца ховш хьалкхейр. Вахар дег1адоагла 1илма, техника, культура дег1адарца. Царга хьежжа хила беза дешархошта тахан беш бола хьехам. Школашка вахарцара бувзам ч1оаг1баро д1адех хьехархошкара дешархой теркам т1абахийта дезар – дукхагла долча даькъе шоашка уйла яйтар, 1илман лардаш тохкаш болх байтар, 1омадаьчоь вахаре пайда эца ховргдолаш.

Наьна мотт 1омабар, грамматика хар боккха лоарх1ам болаш да дешархой кхетам дег1абоолабара, х1ана аьлча, мотт 1омабарца кхетаю мета хозал, из б1аьхий хилар, кхыча кьамий мотт а дикагла кхетабу бераша, цар культура йовза а новкъостал ду. Дешархошта д1ахьехар хила деза уж кхетаргболаш, ц1енача, аттача меттала, 1омадаьчоь ма хулла дукхагла дукхагла пайда эца йиш хургйолаш. Цудухьа наьна мотт хьехачо керттердар хьаькъоастадеш, цунна теркам т1абохийташ, грамматически бокьонаш в1аши юсташ бе беза ший болх.

Наьна метта урокаш т1а дешархоша г1алг1ай метта грамматически лардаш 1омаю, кьамаьл шаьрдара балхаш а ду. Пхелаг1ча классе доладу грамматически даьба – морфологи 1омае, из болх д1ахьо ялхлаг1чей ворх1лаг1чей классашка. Из раздел я кьамаьла доакьоех кхетам луш, хьалха царех 1омадаьр к1оаргдеш, шердеш. Кьамаьла доакьош 1омадеш дешархошта ха деза предложенешта юкьера уж шеко йоацаш белгалдаха.

Дешархой кьамаьла культура лакхьери 1омадаьчун навькаш дег1айоалаяри хила деза х1ара урока. Из болх д1ахьо тайп-тайпара упражненеш кхоачашьярца. Упражненеша новкъостал ду 1омаяь бокьонаш ч1оаг1ье, орфографически а пунктуационни говзал ч1оаг1ье, грамматически материал дикагла кхетае а, йоазонца цунах пайда эца а. Говзамеча йоазонех пайда эцаш, дувзадена кьамаьл шаьрдеш дешархой теркам т1абахийта беза хьехархочо сочиненеш, изложенеш язьяра,говзамеча текста тохкам бе 1омабара.

Тайп-тайпарча дошлоргех пайда эца 1омаде деза хьехархочо бераш, шоаш бувцаш бола мотт б1аьхий, ира, говза, хоза бувцаргболаш, кьамаьл деча хана а йоазув деш а г1алаташ дергдоацаш. Х1ара уроках, кердачох хоам беш, хьалха 1омадаьр дагалувцийта деза дешархошка, кердачун хьалха 1омадаьчунца бувзам а беш.

Х1ара классе шу д1адолалуш а шу чакхдоалаш а хьалха 1омадаьр кердадаккха деза дешархошца, программаца белгалбаьккха дувзадена кьамаьл шаьрдара болх бизза д1абахьа беза.

Г1алг1ай мотт хьехара г1улакх доагг1ача тайпара хьехархочо д1ахьой, дешархошта шоай наьна мотт безалургба, шоаш 1омабеча кхыча кьамий метай бокьонаш йовза атта хургда.

3 классе дешара урока календарни тематически план (68 с.)

№ арг1.	Урока тема	Са хь.	Ха	
			лерх1а	йола
І четверть				
<i>Ахкеи гуйреи</i>				
1.	Яндиев Дж. «Дешархошка»	1		
2.	Муталиев Хь-Б. «Цхьоалаг1ча сентябре».	1		
3.	Осмиев Хь. «Хьехархо».	1		
4.	Льянов М. «1арамхий йтсте».	1		
5.	Осмиев Хь. «Ахкан бийса», Гагиев Г. «Дог1а халхадувл», Ушинский К. «Маьлха з1анараш».	1		
6.	Боков А. «Хьунаг1а».	1		
7.	Хамхоев А. «Гуйра», «Гуйра».	1		
8.	«Маькхах дола дош».	1		
9.	Классал арахьа дешар. Оакхарех дола фаьлгаш.	1		
10.	Осмиев Хь. «Ялата хам»,	1		
11.	Чахкиев С. «Са юрт».	1		
<i>Іалам лорадар – Даьхе лораяр да.</i>				
12.	Пришвин М. «Дагадоаг1арех», Гагиев Г. «Га д1аег1ай Мусас».	1		
13.	Хашагульгов 1. «Лийга б1ийг».	1		
14.	Плиев М-С. «Даьра чов»,	1		
15.	Хашагульгов 1. «Лом».	1		
16.	Саракаев Хь. «Борзик».	1		
17.	Даурбеков Б. «Хьазилгаш лувца циск».	1		
18.	Хашагульгов 1. «Сувсакъ», «Б1арзадахка»	1		
<i>2 четверть</i>				
19.	Классал арахьа дешар «Сагах, цун гоазалах дола фаьлгаш».	1		
<i>Берий вахар</i>				
20.	Котиева Н. «Берашка», Солоухин В. «Вай берал».	1		
21.	Гагиев Г. «Эздел».	1		
22.	Осмиев Хь. «Д1аяха ха», Костоев 1. «Харцой нийсхой».	1		
23.	Чантиев А. «Х1ана вар Мурад г1айг1ане».	1		
24.	«Деналг1улакхаца хьахьокх».	1		

25.	Гагиев Г. «Виза кьонах».	1		
26.	Классал арахъа дешар. Сакъердаме муглараш.	1		
27.	Чантиев А. «Дика оамал».	1		
28.	Шадиев С. «Бурдолг».	1		
<i>1а.</i>				
29.	Арчаков Т. «Бераш 1анна г1аддахад», Осмиев Хь. «Лоа делх»,	1		
30.	Ушинский К. «Биъ дагалоаттам».	1		
31.	Фаблг. «1ани ахкани хина кьовсам».	1		
32.	Хашагульгов 1. «Керда шу», Арчаков Т. «1а».	1		
<i>III четвъртъ.</i>				
33.	Костоев 1. «Берза 1азал».	1		
34.	Фаблг «Хьуна оакхарий кьамаьлаш», Баратынский «1ан сурташ».	1		
35.	Классал арахъа дешар. Берех дола дувцараш.	1		
<i>Гулакх, ездег – доттаг1ий ба.</i>				
36.	Гагиев Г. «Виза к1ант», Сулаев М. «Ца вовза доттаг1а».	1		
37.	Гагиев Г. «Ахьмади Махьмади», Плиев М.-С. «Нийса язде 1омавелча».	1		
38.	Костоев 1. «Даь хьехамаш», Озиев С. «Нахацара г1улакх».	1		
39.	Гагиев Г. «Мишта яа еза маькх».	1		
<i>Дай мехка яхь йола к1антий.</i>				
40.	«Арг1а г1ехъашка хинна г1ом», Муталиев Хь. «1919 шу Экажкьонгий - Юрта».	1		
41.	Классал арахъа дешар. Даьхенах йола байташ.	1		
42.	Зязиков Б. «Дего гешт дергдацар».	1		
43.	Шадиев С. «Кавказа турпал – Тугаева Аьсет».	1		
44.	«Иштта г1ом бора вежараша».	1		
45.	Шадиев С. «Осканов Суламбек – халкъа тешаме во1», «Ц1авенав тха лоалахо» Арчаков С.	1		
<i>Вай ноаноех лаьца.</i>				
46.	«Наьна кулг» шира дувцар, Мякиев А. «Наьна бийса».	1		
<i>Б1аьсти.</i>				
47.	Бианки В. «Март», «Оалхазараш ц1адаьхкад».	1		
48.	Шадиев С. «Ялат д1аде доладир», Осмиев Хь. «Б1аьсти».	1		
49.	Классал арахъа дешар. Оалхазараш дола фаблгаш.	1		
50.	Яндиев Дж. «Балха 1уйре», фаблг «Доттаг1ий».	1		
51.	Фаблг «Беши карти», Осмиев Хь. «Дог1а».	1		

Халкъа багахбувцам.

52.	Мальсагов А. «Кицаш», «Мишта кхетаду вай кицаш».	1		
53.	«Ховли-довзалеш», «Тхъуж - илли».	1		
<i>IVчетверть</i>				
54.	Дахкильгов И. «Бийдолгаш».	1		
55.	Классал арахъа дешар. Iаламах дола дувцараш.	1		
56.	Фаьлг «Къажкъайг».	1		
57.	Фаьлг «Пхъагало парг Iатдаьха оакхарий».	1		
58.	Фаьлг «Борзи Iаьхари».	1		
59.	Фаьлг «Газеи цун бIийгии».	1		
60.	Фаьлг «Хъаькъал теннад»	1		
61.	Фаьлг «Са ги боаг Iаргба хьо», «Мишта Iеxadaьд цогало оакхарий».	1		
62.	Фаьлг «Борзи, цогали,пхъагали».	1		
63.	Фаьлг «Котам».	1		
64.	Фаьлг «Дог – майра пхъагал».	1		
65.	Фаьлг «Пхъиди дахкеи».	1		
66.	Фаьлг «Борг Iали цогали», «Хъунсаг».	1		
67.	«Тускар чIоаг Iа делахь», «ЦIа дехад».	1		
68.	«Лом – лом да», «Гий», «Миста бод биача тоалургвар».	1		